

Sygn. akt I CSK 535/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko M.P-Z.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 marca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 listopada 2013 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) odmawia zasądzenia od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy w W. ustalił, że powodowi M. M. przysługują osobiste prawa autorskie do projektu „E. [...]”, do utworu „E. [...] K.” oraz do utworu „E. [...] T.” i orzekł o kosztach postępowania. Przyznając prawa powodowi Sąd uznał, że „metoda M.” jest dziełem powoda, ma oryginalny i twórczy charakter, jest indywidualna w sensie stworzenia tej koncepcji i jest uznawana w środowisku za metodę nowatorską; wynik pracy miał charakter kreacyjny, stanowił przejaw „działalności twórczej”. Prace przy projekcie pozwanych M. P.-Z. i M. M., które żądały, zwłaszcza M. P.-Z. wskutek współpracy z powodem w końcowym etapie, umieszczenia jej nazwiska jako współautorki z powodem w całym projekcie, Sąd uznał za techniczny, wykonywane ściśle według wskazówek powoda, nie będące współtwórstwem w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

W wyniku rozpoznania apelacji pozwanej M. P.-Z. Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 15 listopada 2013 r. zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji, oddalając w całości powództwo w stosunku do pozwanej i rozstrzygnął o kosztach postępowania. Przede wszystkim zanegowane zostało stanowisko powoda, na jakim budowane było rozstrzygnięcie tego Sądu, że utwory powoda są jego samodzielnymi dziełami autorskimi, chociaż w wyroku i jego uzasadnieniu już takie określenie nie pada. Sąd Apelacyjny uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazują na sytuację odmienną, to znaczy na samodzielność autorstwa pozwanej w całych fragmentach realizowanego projektu i brak w nich, jak to zostało określone w uzasadnieniu zamysłu artystycznego powoda, a tylko zastosowanie „metody powoda” w stosunku do całości pracy. Poszczególne „wątki” były jednak samodzielnymi dziełami pozwanej, stanowiąc wynik jej pracy twórczej. Z tego względu na można jej odmawiać praw autorskich do dzieła. Wynika to także z umów zawartych z pozwaną przez Uniwersytet [...], a treść tych umów wraz z innymi dowodami w sprawie wyklucza możliwość zrównania wkładu pracy pozwanej z pojęciem prac technicznych i pomocniczych, wskazując na niewyłączne autorstwo powoda. Z tych względów powództwo zostało oddalone.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił wyrokowi Sądu Apelacyjnego naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1, art. 227 w związku z art. 328 § 2 oraz art. 316 § 1, art. 382, art. 386 § 1, a także art. 325 w związku art. 213 § 2 i art. 189 k.p.c. przez pominięcie części materiału dowodowego, brak wyczerpujących ustaleń i pominięcie odmiennych ustaleń dokonanych w postępowaniu pierwszo-instancyjnym. Naruszenie prawa materialnego dotyczy art. 6 k.c. przez pominięcie obowiązku pozwanej obalenia domniemania zawartego w art. 8 ust. 1 i 2 prawa autorskiego oraz naruszenia art. 16 w związku z art. 1 i art. 8 ust. 1 prawa autorskiego. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i uwzględnienie powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na brak przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik skarżącego powołał się na przesłanki zawarte w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., wskazując w pierwszej kolejności, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, nie rozstrzygnięte jeszcze jednoznacznie w orzecznictwie, a dotyczące warunków ustalenia współtwórczości, czy jest nim porozumienie, czy obiektywny charakter wkładu innej osoby do powstania utworu, czy też wystarcza jedna z tych przesłanek oraz na kim spoczywa ciężar dowodu w procesie o ustalenie swego prawa, wytoczonym przez twórcę. Na dowód braku jednolitości orzecznictwa skarżący przytoczył przykłady rozbieżnych, jego zdaniem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych.

Jednakże nie wystarczy dla wykazania spełnienia przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., które to odrębne podstawy do przyjęcia skargi do rozpoznania skarżący połączył, przytoczyć tylko orzecznictwo sądowe i nawet obszernie je zacytować we fragmentach. Należy przeprowadzić profesjonalny wywód prawniczy, z którego będzie wynikać potrzeba ponownego rozważenia sformułowanego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz wyjaśnienia poważnych wątpliwości interpretacyjnych wskazanych przepisów lub występujących

rozbieżności w orzecznictwie na tle ich wykładni (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Pełnomocnik powoda uznał, że wystarczy odwołać się do określonych orzeczeń, pozostawiając całą analizę prawną, wraz z istotą podniesionego zagadnienia prawnego oraz wątpliwościami interpretacyjnymi Sądowi Najwyższemu przy kwalifikowaniu skargi do przyjęcia. Ta analiza odbyłaby się jednak dopiero w toku rozpoznawania skargi kasacyjnej. Etap tzw. przedsądu dotyczy nie rozważań merytorycznych odnośnie do słuszności wniesionej skargi, tylko potrzeby jej rozpatrywania ze względu na interes publiczny, jakim jest rozwój prawa, decydujący o uruchomieniu wyjątkowego środka zaskarżenia, który stanowi skarga kasacyjna wobec prawomocnego już orzeczenia sądowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2010 r., I CSK 189/109, nie publ.; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 2/12, nie publ.; z dnia 18 marca 2012 r., II CSK 180/12, nie publ.; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ.; z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, nie publ. i z dnia 11 lutego 2015 r., V CSK 413/14, nie publ.).

Nietrafne było zatem odwoływanie się w uzasadnieniu wniosku, ze względu na przesłanki ustawowe, decydujące o możliwości jej przyjęcia, do rozpoznawanej sprawy i to w sposób, poprzez który powód prezentował swój punkt widzenia na stan faktyczny, odmienny od tego, jaki wynika z zaskarżonego wyroku. Należy zwrócić uwagę, że ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie zostały już poczynione, w tym ustalone współautorstwo pozwanej M. P.-Z., więc kwestionowanie tego nie mogło nastąpić w postępowaniu wywołanym skargą kasacyjną w sposób przyjęty przez skarżącego. Podważanie stanu faktycznego i oceny dowodów nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej, a dokonanyimi ustaleniami faktycznymi jest Sąd Najwyższy związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z tego więc wynika, że nie zostały spełnione przesłanki do przyjęcia skargi określone przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Podobny rezultat powstaje na tle powołanego art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., który dotyczy oczywistego uzasadnienia skargi, lecz wniosek powoda nie zawiera pod tym względem wymaganego uzasadnienia, poza odwołaniem się w ostatnim zdaniu uzasadnienia wniosku o jej przyjęcie, że są to te same argumenty, które odnosiły się do wykazania przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. O zasadności wniosku nie może też decydować subiektywne przekonanie

skarżącego o racjach leżących wyłącznie po jego stronie i z tej przyczyny wypełniających przesłanki oczywistego uzasadnienia skargi.

W tych okolicznościach należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w postanowieniu; odmówienie zasądzenia na rzecz pozwanej kosztów postępowania wyniknął z wniesienia odpowiedzi na skargę po terminie określonym w art. 398⁷ § 1 k.p.c.

[l.n]